

دیدگاه

موضوع: بخش صنعت پیشران رشد اقتصادی ایران

شماره: ۹۵۰

تاریخ: ۱۴۰۰/۰۸/۲۲

توضیح اجمالی:

باتوجه به رشد کند و بطئی اقتصاد ایران طی دهه‌های اخیر و در راستای افزایش رشد اقتصادی، برخی سوالات جدی بدین شرح قابل طرح است:

۱. کدامیک از زیربخش‌های اقتصادی پیشران رشد اقتصادی ایران می‌باشند؟
۲. بخش صنعت دارای بیشترین پیوندها و ارتباطات با کدامیک از بخش‌های اقتصادی است؟
۳. با توجه به شرایط کنونی اقتصاد ایران، تحرک بخش صنعت نیازمند تحرک کدام بخش‌ها (و چه پیش‌نیازهایی) است؟

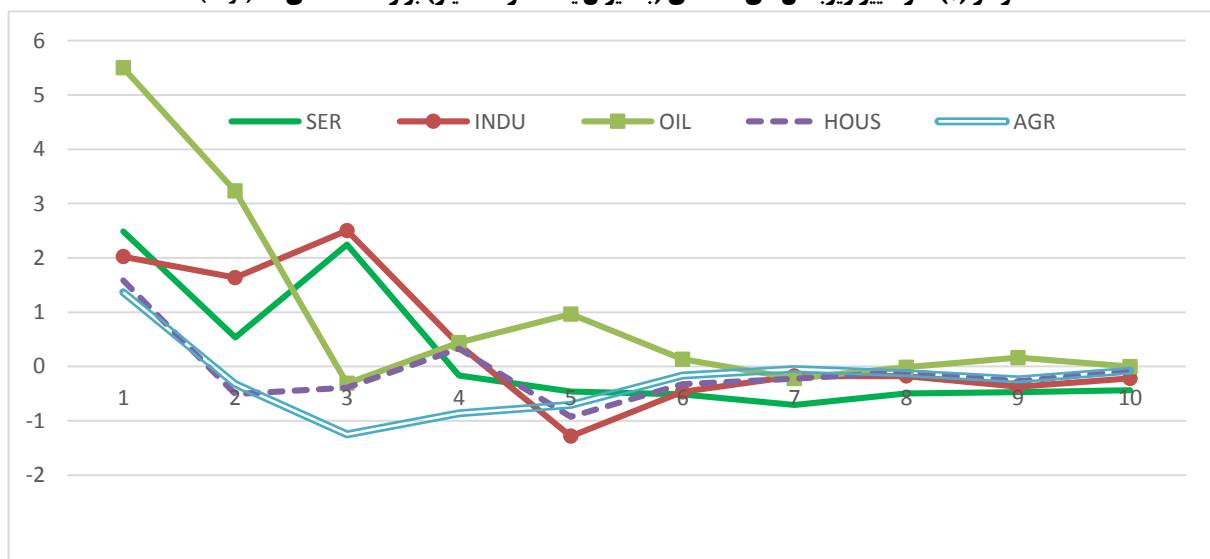
در پاسخ به سوالات مذکور براساس جدول (۱) مشاهده می‌شود که متوسط رشد ارزش افزوده بخش صنعت طی دوره مورد بررسی، بالاتر از رشد سایر بخش‌های اقتصادی است؛ اگرچه سهم این بخش در مقایسه با سهم برخی بخش‌ها از جمله خدمات و نفت، پایین‌تر است (تحلیل حسابداری). برای تحلیل دقیق‌تر باید ارتباطات و تاثیرات متقابل بخش‌ها روی یکدیگر را نیز لحاظ کرد. براین اساس در نمودار (۱) با استفاده از مدل‌های کمی، تاثیرگذاری هر یک از زیربخش‌های اقتصادی بر رشد اقتصادی طی دوره موردنظر مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول (۱): رشد ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی و سهم آنها از تولید ناخالص داخلی طی دوره ۹۹-۱۳۶۸ (درصد)

متوسط رشد ارزش افزوده به قیمت ثابت	متوسط سهم از تولید ناخالص داخلی (به قیمت ثابت)	متوسط سهم از تولید ناخالص داخلی (به قیمت جاری)	
۳,۶	۷,۵	۹,۷	کشاورزی
۱	۲۱,۵	۱۵,۸	نفت
۴,۶	۱۴,۲	۱۴,۵	صنعت
۲,۸	۶,۵	۷,۲	ساختمان
۴,۲	۵۱,۲	۵۲,۸	خدمات

مآخذ: محاسبات جاری براساس اطلاعات بانک مرکزی ج.ا.ا.

نمودار (۱): اثر تغییر زیربخش‌های اقتصادی (به میزان یک انحراف معیار) بر رشد اقتصادی (درصد)

مآخذ: محاسبات پژوهش جاری.

■ محور افقی نشانگر دوره و افق زمانی و محور عمودی نشانگر تاثیرگذاری زیربخش‌ها بر رشد اقتصادی است.

دیدگاه

نتایج ارایه شده در نمودار (۱) نشان می‌دهد:

- بخش نفت (OIL) دارای بیشترین تاثیر اولیه بر رشد اقتصادی است، اما تاثیر آن **ماندگار نیست** بلکه گذرا و میرا می‌باشد (براساس نمودار تاثیر بخش نفت بر رشد اقتصادی پس از دو دوره به سمت صفر میل می‌کند).
- بخش صنعت (INDU) و خدمات (SER) به ترتیب **تاثیر بالا و ماندگاری بر رشد اقتصادی** کشور دارند. گفتنی است رشد بخش خدمات به شدت وابسته به حجم فعالیت‌های اقتصادی بخش‌های مولد نظیر رشد بخش صنعت می‌باشد. لذا رشد بخش صنعت بخش خدمات را نیز با سهم بیش از ۵۰ درصد از اقتصاد ایران تحت تاثیر قرار می‌دهد.
- بخش ساختمان (HOUS) و کشاورزی (AGR) نیز در رتبه‌های بعدی تاثیرگذاری بر رشد اقتصادی کشور می‌باشند.

نکات کلیدی:

- بخش نفت تاثیرگذاری اولیه بالا اما با ماندگاری پایین بر رشد اقتصادی کشور دارد که دلیل این امر پیوندهای محدود با سایر بخش‌ها و شیوه استفاده از درآمدهای نفتی می‌باشد که حتی در مواردی تاثیرگذاری منفی بر بخش تولید داشته است. بخش‌های صنعت و خدمات به دلیل پیوند با یکدیگر دارای تاثیر و ماندگاری بالا بر رشد اقتصادی کشور هستند، دلیل این امر پیوندها و ارتباطات وسیع این بخش‌ها با سایر بخش‌های اقتصادی است. با رشد بخش صنعت، خدمات متصل به صنعت توسعه می‌یابند و از سویی بخشی از رشد صنعت، مرهون رشد بخش مسکن است.
- بخش‌های صنعت و خدمات بخش‌های پیشران کشور برای خروج از رکود فعلی محسوب می‌شوند، لذا برنامه‌ریزی برای تحریک این بخش‌ها می‌بایست در اولویت قرار گیرد، ضمن آنکه تحریک بخش مسکن نقش موثری به رشد صنعت دارد.
- با توجه به شرایط کرونا، واکسیناسیون و کنترل بیماری می‌تواند تاثیر مثبت و قابل توجهی بر بخش خدمات بگذارد که در این صورت می‌تواند پیشران رشد اقتصادی برای سایر بخش‌های کشور نیز باشد.